

O včelách

Na Slovensku žije okrem včely medonosnej viac ako 650 druhov iných včiel a opeľovačov. Všetky včely majú podobnú stavbu tela.

Majú tri hlavné časti: hlavu, hrudník a brucho.

- Na hlave majú oči, tykadlá a čeľuste.
- Hrudník je stredná časť včely. Tu sú včelie nohy a krídla pripevnené k jeho telu.
- Brucho je posledná časť včely. Obsahuje aj žihadlo, ktoré ale nie všetky včely používajú tak ako včely medonosné.

VČELA MEDONOSNÁ

Včely medonosné majú čierne a žlté pruhy. Pravdepodobne ste ich videli lietať po záhrade alebo na dvore, keď kvitnú kvety. Niekedy si musíme dávať pozor na to, aby ste ich nepristúpili, nakoľko obľubujú ďatelinu, ktorá bežne rastie aj medzi trávnikom. Medonosné včely sú spoločenské a žijú v úľoch, ktoré im poskytujú včelári. Môžu byť aj divé alebo ak uletia včelárovi, tak sa môžu usadiť aj v dutinách stromov.

Včely robotnice budujú voskové plasty v tvare šesťuholníkov. Do týchto potom nanosia med alebo kráľovná nakladie vajíčka, z ktorých sa vyliahnú ďalšie včely robotnice. Platí prísna hierarchia. Každá včela presne vie aká je jej rola a aké má povinnosti.

SAMOTÁRSKE VČELY

Sú pomenované podľa spôsobu života. To znamená, že každá včela sa stará sama o seba. Zabezpečuje si hniezdo, potravu a kladie vajíčka. Nie sú agresívne a aj keď majú žihadlo, použijú ho len v život ohrozujúcej situácii. Za bežných okolností vás táto včela nikdy nebodne. Samica môže za svoj život naklásať 20-30 vajíčok. Vajíčka kladie do malých prírodných dutín alebo pripraveného hniezdiska v podobe trubičiek z papiera, rákosia, bambusu alebo do drevených blokov. Do hniezda nanosí najskôr peľ a do neho nakladie vajíčko. Peľ slúži ako potrava pre malú larvu keď sa narodí.

Dutinku potom zamuruje blatovou prepážkou a zopakuje celý proces. Pokračuje, až kým nevyplní celú trubičku. Takto nakladie do jednej trubičky 5-8 vajíčok. Každé vajíčko je v samostatnej izbe, v ktorej sa narodí včelie mláďa a postupne tam dorastie na dospelú včelu. Na konci uzatvorí trubičku hrubšou vrstvou blata.

Je preto veľmi dôležité aby samotárske včely mali k dispozícii počas sezóny aj dostatok vlhkej zeminy resp. materiálu na murovanie.

Samotárske včely patria k významnej skupine opelovačov. Niektoré štúdie uvádzajú, že opelivosť samotárskych včiel v porovnaní s medonosnou včelou bola až 5x väčšia.

Včela medonosná je orientovaná vzhľadom na svoj spôsob života na spoločenstvo. Preto ak v jej dolete (okruh cca 5km) zistí, že je nasadená napr. repka alebo iná medonosná rastlina, celé spoločenstvo sa zoberie a presunie tam.

Samotárska včela je zase vernejšia svojmu okoliu. Od svojho hniezda lieta v okruhu do max. 200m a v rámci tohto okruhu opelí všetko. Ide z kvetu na kvet. Máme teda istotu, že samotárske včely nám neodídu za lepšou pašou.

Na území Slovenska bolo identifikovaných viac ako 600 druhov samotárskych včiel, avšak pre naše "chovné účely" sú najideálnejšie práve dva druhy. *Osmia Cornuta* a *Osmia Rufa*. My máme k dispozícii *OSMIA CORNUTA*.

Jarná sezóna miestami v plnom prúde a včielky samotárky majú plné "ruky práce"

Na obrázku *Osmia Cornuta* pri opelovaní ovocného stromu. Podľa druhu ovocného stromu je opelenie osmiami účinnejšie o 5 - 28x v porovnaní s medonosnou včelou.

Medzi ďalšie významnejšie samotárske včely, o ktorých by sa mohli zmieniť patrí určite aj *Osmia bicolor*, *Osmia, Leucomelana* či *Osmia Caerulescens*. Za zmienku stojí rozhodne aj naša najväčšia včela známa ako Drévár fialový.

